



Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

24. juni 2011

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 185 (Alm. del – §7) af 18. maj 2011 stillet efter ønske fra Torsten Schack Pedersen

Spørgsmål

Finansministeren bedes vurdere Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis udspil "Fair Løsning 2020".

Svar

1. Sammenfatning

Fair Løsning 2020 består grundlæggende af elementer fra Fair Løsning maj 2010, hvortil kommer accept af dele af Genopretningsaftalen samt nye forudsætninger om øget beskæftigelse, bl.a. vedrørende bedre integration og forebyggelse og lave skøn for den strukturelle ledighed. De nye forudsætninger om øget beskæftigelse er kun i begrænset omfang understøttet af forslag til konkrete initiativer, der kan sikre øget arbejdsudbud. Hertil kommer, at dagpengereformen i Genopretningsaftalen samt tilbagetrækningsaftalen fra maj 2011 er fravalgt i oplægget¹.

I forhold de finanspolitiske udfordringer frem mod 2020 er det Finansministeriets vurdering, at:

- Finansieringsudfordringen frem mod 2020 øges fra 47 mia. kr. til ca. 70 mia. kr., når S og SF's forslag om øgede offentlige udgifter medtages (og der korrigeres for skat og afgifter af øgede pensionisttillæg).
- Planen skønnes at være underfinansieret med knap 39 mia. kr. frem mod 2020, hvis der kun indregnes de finansieringselementer, hvor der foreligger konkrete forslag til initiativer.
- Underfinansieringen i 2020 udgør godt 22 mia. kr., hvis det antages, at der som forudsat af S og SF indgås en trepartsaftale, der sikrer det tilsigtede provenu på 15 mia. kr., samt at der realiseres den forudsatte stigning i arbejdsudbuddet som følge af færre lukkedage i daginstitutioner samt en (mindre del) af den forudsatte reduktion af den strukturelle arbejdsløshed.

¹ Det er her lagt til grund, at den aftale om senere tilbagetrækning, der blev indgået af regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre i maj 2011, ikke af S og SF opfattes som et alternativ til trepartsforhandlinger mv., jf. s. 61 i Fair Løsning 2020.

- Underfinansieringen på godt 22 mia. kr. afspejler overordnet, at Finansministeriet vurderer, at skattetiltagene ikke kan indbringe det anførte provenu, samt at arbejdsmarkedstiltagene, opfyldelsen af uddannelsesmålsætningerne og de konkrete initiativer vedrørende hurtigere færdiggørelse af uddannelse ikke vil tilvejebringe den forudsatte beskæftigelsesstigning.
- I denne vurdering er der ikke taget hensyn til, at forslagene om højere skatter og højere kontanthjælpsydelse (i kraft af ophævelsen af kontanthjælpsloftet og starthjælpen mv.) vil medføre lavere arbejdsudbud og beskæftigelse. Den opgjorte underfinansiering ville være skønsmæssigt 2³/₄ mia. kr. større, hvis disse effekter blev indregnet.
- Underfinansieringen betyder, at der som udgangspunkt ikke er plads til de forudsatte udgiftspolitiske prioriteringer i Fair Løsning 2020.
- Konkret lægger S og SF op til en offentlig forbrugsvækst på 1,4 pct. om året i 2012-2015 og 0,8 pct. om året i 2016-2020. Prioriteringerne i Fair Løsning 2020 disponerer over 90 pct. af den forudsatte vækstramme frem mod 2015 til konkrete prioriteter (og godt 80 pct. af rammen frem mod 2020). Med afsæt i en udgiftspolitisk gennemgang af udspillet vurderes der herudover at være merudgifter på i størrelsesordenen 4¹/₄ - 7¹/₄ mia. kr. i forhold til de forudsætninger, som indgår i Fair Løsning 2020. Det betyder, at stort set hele rammen for den offentlige forbrugsvækst vil være disponeret frem mod 2020. Der er derudover initiativer, som det ikke været muligt at vurdere, og som derfor ikke er indregnet.

2. Offentlige finanser og gæld

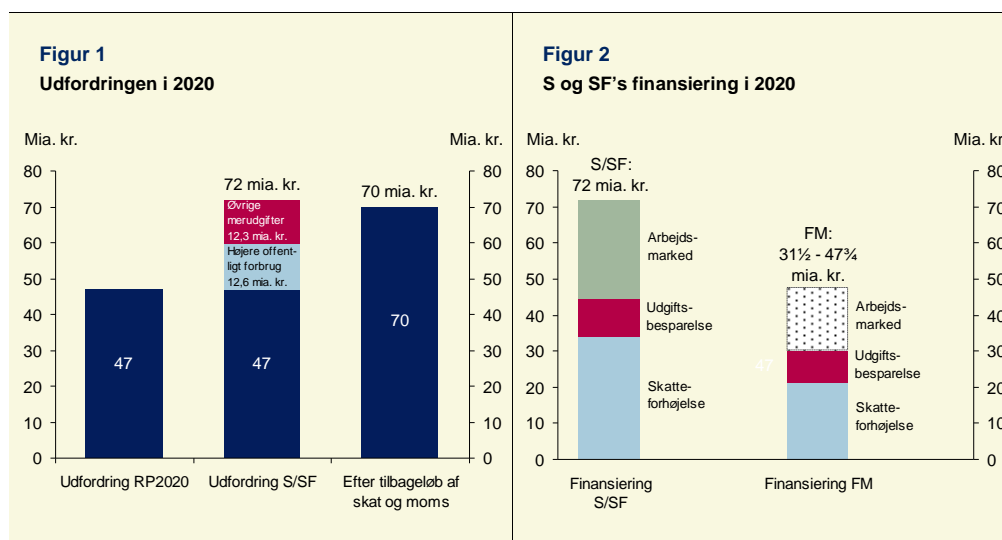
S og SF anerkender som udgangspunkt, at udfordringen med at sikre balance på de offentlige finanser i 2020 svarer til et krav om budgetforbedringer for ca. 47 mia. kr. (når udfordringen opgøres ekskl. Genopretningsaftalen fra maj 2010, jf. Reformpakken 2020, april 2011).

I forhold til de offentlige finanser er hovedelementerne i S og SF's plan:

1. En forøgelse af de offentlige udgifter, herunder en realvækst i det offentlige forbrug på 1,4 pct. om året i 2012-15. Inkl. de højere udgifter øges udfordringen ifølge S og SF's egne skøn fra 47 til knap 72 mia. kr. frem mod 2020. Udfordringen i 2020 reduceres dog til 70 mia. kr., når der korrigeres for tilbageløb af skat og afgifter af højere pensionstillæg, jf. figur 1.
2. Øget beskatning, der på basis af S og SFs egne skøn for de enkelte tiltag samlet øger skatteindtægterne med ca. 34 mia. kr. i 2020.
3. Det forudsættes, at den strukturelle beskæftigelse øges med 104.000 personer frem mod 2020 (udover den beskæftigelsesstigning på 46.000 personer, som

også Finansministeriet forudsætter vil ske i fravær af nye reformer). Dagpengereformen fra Genopretningsaftalen forudsættes annulleret, hvilket isoleret set reducerer beskæftigelsen med 13.000 personer. Dvs. det er reelt forudsat, at den strukturelle beskæftigelse kan øges svarende til 117.000 personer frem til 2020. Planen indregner et varigt provenu fra øget arbejdsudbud og beskæftigelse på i alt godt 27 mia. kr. Heraf afspejler godt 21 mia. kr. den forudsatte virkning af en trepartsaftale vedrørende øget arbejdstid samt hensigter om hurtigere færdiggørelse af uddannelse og bedre integration og forebyggelse. De sidste 6 mia. kr. afspejler bl.a., at S og SF skønner en større beskæftigelsesvirkning fra en forudsat indfrielse af regeringens uddannelsesmålsætninger end Finansministeriet, og lavere strukturel ledighed end forudsat af Finansministeriet.

4. Diverse besparelser, herunder accept af Genopretningsaftalens niveau for det offentlige forbrug i 2011 samt besparelser på forsvaret mv., der på basis af S og SF's skøn samlet bidrager til en budgetforbedring på knap 10½ mia. kr. i 2020.



Anm.: I Finansministeriets opgørelse er lagt til grund, at finansieringsbehovet i S og SF's plan udgør 70 mia. kr. i 2020.

Kilde: Fair Løsning 2020 samt egne beregninger.

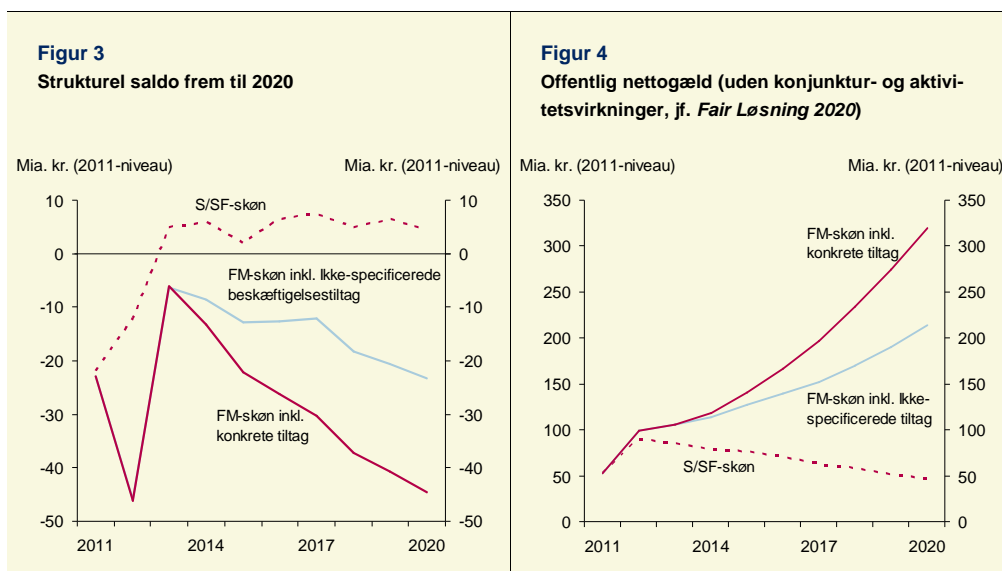
Indfasningen af initiativerne i Fair Løsning 2020 er ikke lagt præcis fast af S og SF. På baggrund af de foreliggende oplysninger i Fair Løsning 2020 skønner Finansministeriet med nogen usikkerhed, at initiativerne i Fair Løsning 2020 vil indebære, at den strukturelle saldo styrkes med godt 1¼ pct. af BNP fra 2010 til 2013², jf. figur 3. Dermed vil den strukturelle saldo ifølge beregningen udvise et underskud på cirka 6 mia. kr. i 2013.

² Den præcise indfasning af initiativerne er ikke fastlagt, jf. Fair Løsning 2020, s 91. I dette notat er anvendt en indfasning, der svarer til det beskrevne på s. 91, og som resulterer i stort set samme strukturelle saldo-udvikling som i figur 5.5 s. 90, når S og SF's skøn for provenuvirkningerne lægges til grund.

Det skønnes, at det strukturelle underskud vil øges fra omkring 6 mia. kr. i 2013 til omkring 44½ mia. kr. i 2020 (inkl. rentevirkninger), når der kun indregnes de konkrete initiativer i planen Fair Løsning 2020.

Det strukturelle underskud i 2020 skønnes at blive ca. 23¼ mia. kr., når der også medregnes det af S og SF forudsatte provenu fra en trepartsaftale og fra færre lukkedage i daginstitutioner samt en (mindre) andel af det forudsatte provenu vedr. lavere strukturledighed.

Med anvendelse af Finansministeriets skøn for virkningerne af Fair Løsning 2020 øges den offentlige nettogæld fra godt 50 mia. kr. i 2011 til 215-320 mia. kr. i 2020, jf. figur 4 (ekskl. aktivitets- og konjunkturvirkninger, jf. Fair Løsning 2020 s. 90). Det forudsætter naturligvis, at der ikke gennemføres andre initiativer, der kan sikre balance i 2020.



Anm.: Merudgifterne til offentlige investeringer og mindreindtægter vedr. straksafskrivninger i 2012 er indregnet i den strukturelle saldo i 2012. Kurverne med "FM-skøn inkl. konkrete tiltag" omfatter alene de finansieringselementer fra Fair Løsning 2020, hvor der foreligger konkrete initiativer. I kurverne med "FM-skøn inkl. ikke-specificerede beskæftigelsestiltag" er herudover også indregnet det af S og SF forudsatte provenu fra en trepartsaftale og fra færre lukkedage i daginstitutioner samt en andel af det forudsatte provenu vedr. lavere strukturledighed.

Kilde: Fair Løsning 2020 samt egne beregninger.

De anførte skøn følger overordnet af de vurderinger, Finansministeriet tidligere har givet i svar til Folketinget vedrørende S og SF's udspil Fair Løsning fra maj 2010 og partiernes Finanslovsudspil 2011³, hvortil kommer en vurdering af de nye initiativer og forudsætninger, der indgår i Fair Løsning 2020.

De nye initiativer med virkning i 2020 omfatter blandt andet en udskydelse af den planlagte forhøjelse af topskattegrænsen i 2014 til efter 2020. Herudover indgår

³ Jf. bl.a. svar på Finansudvalgets spørgsmål 159 af 12. maj 2010 samt Finansministeriets notat af 10. september 2010.

nye forudsætninger om øget beskæftigelse i kraft af bedre integration, forebyggelse og lavere strukturel ledighed mv., som kun i begrænset omfang er ledsaget af konkrete initiativer.

Hvis der alene indregnes virkningen af de konkrete initiativer i Fair Løsning 2020, skønnes S og SF's plan samlet at kunne reducere arbejdsudbuddet med op til 30.000 personer i 2020 (hvor S og SF selv forudsætter en stigning i arbejdsudbuddet fra nye forudsætninger og tiltag på over 100.000 personer). Det følger bl.a. af, at:

- S og SF som nævnt lægger op til at annullere den dagpengereform, der blev gennemført i maj 2010, hvilket isoleret set vil reducere beskæftigelsen med ca. 13.000 personer på sigt.
- Uddannelse til ufaglærte med fulde dagpenge skønnes at trække 5.-10.000 personer ud af arbejdsstyrken.
- Højere skatter, herunder udskydelse af forhøjelsen af topskattegrænsen, skønnes at reducere arbejdsudbuddet svarende til omkring 7.000 beskæftigede.
- Fjernelse af kontanthjælpsloft, starthjælp, timeregler mv. skønnes at reducere beskæftigelsen med 2.-3.000 personer.

Indgås en trepartsaftale, der som forudsat i S og SF's plan øger arbejdstiden svarende til 70.000 personer - og der samtidig opnås den forudsatte stigning i arbejdsudbuddet som følge af færre lukkedage i daginstitutioner og en del af den forudsatte reduktion af den strukturelle arbejdsløshed - kan arbejdsudbuddet i S og SF's plan samlet øges med ca. 50.000 personer, dvs. med omkring halvdelen af den forudsatte stigning på godt 100.000 personer, jf. også afsnit 5 nedenfor. S og SF har afvist den tilbagetrækningsaftale, der blev indgået i maj 2011, og som skønnes at øge beskæftigelsen i 2020 med ca. 65.000 personer.

3. Udfordringen til 2020 i *Fair Løsning 2020*

I forløbet uden Genopretningsaftalen svarer udfordringen med at sikre strukturel balance i 2020 til budgetforbedringer for ca. 47 mia. kr., jf. Reformpakken 2020.

I forhold til dette forløb foreslår S og SF at øge det offentlige forbrug med ca. 12,6 mia. kr. mere i 2012-15 svarende til, at realvæksten i det offentlige forbrug udgør 1,4 pct. årligt i denne periode⁴, jf. tabel 1.

⁴ I Fair Løsning 2020 accepteres Genopretningsaftalens mindreudgifter i 2011, der er afspejlet i Finansloven for 2011 og i kommunernes og regionernes budgetter for 2011. Det svarer til en mindreudgift på ca. 2,1 mia. kr., som er indregnet på finansieringssiden i Fair Løsning 2020. Modsat fravælges mindreudgifterne i Genopretningsaftalen i 2012 og 2013, og realvæksten i det offentlige forbrug øges til 1,4 pct. årligt i 2012-2015. I 2016-20 udgør væksten i det offentlige forbrug 0,8 pct. årligt på linje med 2020-planen. Samlet øges det offentlige forbrug med 21,8 mia. kr. mere frem mod 2020 end i Reformpakken 2020.

Tabel 1Udfordring til 2020 inkl. merudgifter i *Fair Løsning 2020*

	Mia. kr.
Udfordring til 2020 ifølge <i>Reformpakken 2020</i>	47
Merudgifter i <i>Fair Løsning 2020</i> i alt, Heraf:	24,9
Merudgifter til offentligt forbrug 2012-2015	12,6
Udgifter til grøn transport, pensionstillæg mv. (jf. <i>Fair Løsning</i> , maj 2010)	6,5
Kollektiv trafik	3,0
Pensionstillæg mv.	3,5
Nye initiativer i <i>Fair Løsning 2020</i> , maj 2011	5,8
Afskaffelse af starthjælp, kontanthjælpsloft og sygedagpen- gebegrænsning	0,6
Uddannelse på dagpenge	2,5
Bedre integration	0,2
Ny sikkerhedspolitik	1,5
Højere niveau for offentligt forbrug fra 2015	1,0
Udfordring til 2020 ved højere udgifter, i alt	71,9
Korrigeret for tilbageløb af skat og afgifter vedr. pensionstillæg mv.	70,0

Anm.: Der er taget udgangspunkt i oplysningerne i *Fair Løsning 2020*.Kilde: *Fair Løsning 2020* samt egne beregninger.

Derudover planlægger S og SF merudgifter for 3 mia. kr. til grøn trafik og 3½ mia. kr. til folke- og førtidspensionister og øvrige overførselsmodtagere. Merudgifterne indgik også i *Fair Løsning* fra maj 2010.

S og SF har herudover præsenteret en række nye initiativer i *Fair Løsning 2020*, som tilsammen svarer til merudgifter for 5,8 mia. kr., jf. tabel 1. De nye initiativer omfatter blandt andet udgifter til uddannelse på dagpenge for ufaglærte, afskaffelse af starthjælp og kontanthjælpsloft mv. og begrænsning på sygedagpenge mv.

Den samlede udfordring for at sikre balance i den offentlige økonomi i 2020 udgør dermed ca. 72 mia. kr., når de højere udgifter indregnes.

Når der tages højde for, at det højere pensionstillæg og andre overførsler er skattepligtige, svarer udfordringen i 2020 til ca. 70 mia. kr.

4. Finansieringen til 2020 i *Fair Løsning 2020* og Finansministeriets vurdering
Finansieringen i S og SF's plan *Fair Løsning 2020* er sammensat af højere skatter, forudsatte tiltag på arbejdsmarkedet og en række udgiftsbesparelser. Ifølge S og

SF indeholder Fair Løsning 2020 et samlet finansieringsbidrag på ca. 72 mia. kr. i 2020.

Finansministeriet vurderer den samlede finansiering i Fair Løsning 2020 til mellem godt 31 og knap 48 mia. kr. (primært fra de nye skatteindtægter og mulige bidrag fra arbejdsmarkedsinitiativer). Idet Finansministeriet lægger til grund, at finansieringsbehovet i S og SF's plan reelt udgør 70 mia. kr. i 2020, mangler der dermed finansiering på mellem godt 22 og knap 39 mia. kr. for at sikre strukturel balance i 2020.

S og SF's skattetiltag omfatter blandt andet elementerne i Fair Forandring med efterfølgende tilpasninger – herunder loft over indbetalinger til livrentepensioner, afgifter på sukker, sodavand og cigaretter mv., betalingsring om København og øvrige transportafgifter, øget beskatning af erhvervslivet samt en aktieomsætningsafgift mv. – som ifølge S og SF giver et varigt finansieringsbidrag på 17,7 mia. kr.

S og SF har desuden accepteret skatteelementer i Genopretningsaftalen for ca. 6,6 mia. kr. (umiddelbar virkning). Hertil kommer S og SF's nye tiltag i Fair Løsning 2020, som bl.a. omfatter en udskydelse af forhøjelsen af topskattegrænsen til efter 2020, indeksering af afgifter på sundhed i 2016-20 og initiativer vedr. transferpricing.

Tabel 2

Finansiering til 2020 i *Fair Løsning 2020*

	S/SF	FM
Finansiering – arbejdsmarkedsforudsætninger og –tiltag		
Trepartsforhandlinger	15	0-15
Unge tidligere og hurtigere gennem uddannelse	2,3	1
Beskæftigelsesvirkninger af uddannelse større end forudsat af FM	2,5	0
Bedre integration (10.000 personer)	2,5	0
Forudsætning om forebyggelse (5.000 personer)	1,5	0
Forudsætning om strukturel arbejdsløshed (10.000 personer)	3,0	0,0-0,9
Lukkedage (2.000 personer)	0,4	0-0,4
I alt	27,2	1-17,3
Finansiering – skattestigninger		
Skattestigninger i <i>Fair Løsning</i> (varig virkning)	17,7 ¹⁾	10,9 ²⁾
Accept af skatteelementer i Genopretningsaftalen	6,6	5,0 ²⁾
Loft over pensionsindbetalinger	5,6	2,3
Forhøjelsen af topskattegrænsen i 2014 udskydes til efter 2020	2,0	1,5 ²⁾
Indeksering af afgifter på sundhed fra 2016-20	1,3	1,0 ²⁾
Styrket bekæmpelse af "transfer-pricing"	1,0	0,6 ²⁾
I alt	34,2	21,3 ²⁾
Finansiering – besparelser		
Genopretningsaftalens reduktion af det offentlige forbrug i 2011	2,1	2,1
Accept af øvrige elementer i Genopretningsaftalen	1,0	1,0
IT-digitalisering	1,0	1,0 ⁴⁾
Besparelser i forsvaret	2,0	2,0
Lavere niveau for offentlige investeringer	1,0	1,0
Merprovenu i 2020 afledt af straksafskrivninger i 2012	-	0,6
Sanering af erhvervsstøtte (udgiftssiden)	1,0	1,0
Forenklet aktiveringsindsats/mindre administration	1,0	0,0
Besparelser mv.	1,3 ³⁾	0,4 ⁴⁾
I alt	10,4	9,1
Finansiering i alt	71,9	31,4 – 47,7
Manglende finansiering	-	22,3 - 38,6⁵⁾

1) Som anført af S/SF i figur 5.4 i *Fair Løsning 2020*.

2) Efter adfærd og tilbageløb, men før effekter på arbejdsudbud.

3) Posten dækker over S og SFs angivne besparelser på 4 mia. kr. fratrukket det anførte "overskud" på 7 mia. kr. (jf. s. 88 i *Fair Løsning 2020*). For at besparelser på offentligt forbrug kan styrke de offentlige finanser og bidrage til et "overskud", kræves at forbrugsrammen reduceres. Det sker imidlertid ikke i S og SFs regnestykke til 2015, hvor den ekstra forbrugsramme angives til 12,6 mia. kr. og realvæksten til 1,4 pct. om året, jf. desuden note 5. De samlede besparelser anført for S og SFs regnestykke omfatter, at forbrugsvæksten reduceres fra 0,9 til 0,8 pct. om året i 2016-20.

4) Jf. afsnit 7 nedenfor.

5) Den manglende finansiering er opgjort i forhold til et vurderet finansieringsbehov på 70 mia. kr., jf. tabel 1.

Kilde: Egne beregninger

S og SF's finansieringsbidrag fra arbejdsmarkedet omfatter blandt andet 15 mia. kr. fra trepartsforhandlinger om øget arbejdstid mv. og 4,8 mia. kr. fra forudsætninger om effekten af uddannelse og hurtigere studie gennemførelse. Hertil kommer nye forudsætninger og visse tiltag i Fair Løsning 2020 vedrørende integration, forebyggelse, lavere strukturel ledighed og en begrænsning af antallet af lukkedage i daginstitutionerne, som ifølge S og SF tilsammen giver 7,4 mia. kr. i 2020.

Ifølge S og SF er der dermed samlet set arbejdsmarkedspolitiske initiativer og ændrede forudsætninger, der styrker de offentlige finanser med godt 27 mia. kr. i 2020. Finansministeriet vurderer finansieringsbidraget til cirka 1 mia. kr., hvis der alene medregnes konkrete initiativer, og op til godt 17 mia. kr., hvis det antages, at der som forudsat af S og SF indgås en trepartsaftale, der sikrer det tilsigtede provenu på 15 mia. kr., samt at der realiseres den forudsatte stigning i arbejdsudbudet som følge af færre lukkedage i daginstitutioner samt en (mindre) del af den forudsatte reduktion af den strukturelle arbejdsløshed (som efter Finansministeriets vurdering kan begrundes af forslag om tidligere aktivering mv.), jf. tabel 2.

Med udgangspunkt i S og SF's skøn antages skattetiltagene at give et samlet finansieringsbidrag på godt 34 mia. kr. i 2020. Finansministeriet vurderer imidlertid, at den samlede finansiering fra højere skatter er ca. 13 mia. kr. lavere. Det afspejler især et lavere skøn for provenuet fra tiltagene i Fair Forandring herunder aktieomsætningsafgiften, afgifter på cigaretter mv. og et mindre provenu fra loftet over pensionsindbetalinger, jf. også afsnit 6 nedenfor.

Udgiftsbesparelserne i S og SF's Fair Løsning 2020 er angivet til (netto) i alt knap 10½ mia. kr. i 2020 og vedrører blandt andet besparelser i forsvaret, en sanering af erhvervsstøtten og lavere offentligt forbrug i 2011 på linje med Genopretningsaftalen. Finansministeriet har generelt lagt til grund, at disse besparelser indbringer det i Fair Løsning 2020 forudsatte provenu, men vurderer dog samlet besparelserne ca. 1½ mia. kr. lavere, jf. også afsnit 7 nedenfor.

4. Forudsætninger om arbejdsudbud

Det forudsættes i Fair Løsning 2020, at beskæftigelsen vil øges svarende til 150.000 personer fra 2010 til 2020, hvoraf 46.000 svarer til 2020-forløbet uden nye reformer, mens i alt 104.000 afspejler S og SF's forudsætninger og skal tilvejebringes gennem nye initiativer, jf. tabel 3.

S-SF lægger op til at annullere den dagpengereform, der blev gennemført i forbindelse med Genopretningsaftalen fra 2010, og som skønnes at øge beskæftigelsen med 13.000 personer. S og SF forudsætter således, at de øvrige initiativer i Fair Løsning 2020 og mere optimistiske forudsætninger om den strukturelle ledighed og virkningen af et højere uddannelsesnivea kan øge beskæftigelsen svarende til i alt 117.000 personer frem 2020.

Tabel 3

Forudsat stigning i beskæftigelsen fra 2010 til 2020

	S-SF	FM't	Forskel
	1.000 personer		
Stigning i beskæftigelse i alt	150	17 - 98	52 - 133
Stigning uden yderligere reformer	46	46	0
Nye initiativer og forudsætninger i alt, Heraf:	104	-29 - 52	52 - 133
1. Annullering af dagpengereform	-13	-13	0
2. Trepartsforhandlinger	70	0 - 70	0 - 70
3. Hurtigere og mere uddannelse	20	4	16
- 3.a Hurtigere gennem uddannelsessystemet	10	4	6
- 3.b Større virkning af uddannelsesmålsætninger	10	0	10
4. Øvrige arbejdsmarkedstiltag og –forudsætninger	27	0 - 5	22 - 27
- 4.a Bedre integration	10	0	10
- 4.b Bedre forebyggelse	5	0	5
- 4.c Lavere strukturel ledighed	10	0 - 3	7 - 10
- 4.d Færre lukkedage	2	0 - 2	0 - 2
5. Initiativer, hvis virkning på beskæftigelsen ikke er indregnet	0	-14 - -20	14 - 20
- 5.a Rigtig uddannelse til ufaglærte	0	-5 - -10	5 - 10
- 5.b Skatteforhøjelser fra <i>Fair forandring</i>	0	-4	4
- 5.c Udskydelsen af højere topskattegrænse	0	-3	3
- 5.d Afskaffelse af kontanthjælpsloft, starthjælp mv.	0	-2 - -3	2 - 3

Efter Finansministeriets vurdering er effekten imidlertid overvurderet med mellem 52.000 og 133.000 personer, jf. tabel 3. Det skyldes især forskelle i vurderingen af følgende områder:

- Trepartsforhandlinger. Ifølge Fair Løsning 2020 skal trepartsforhandlingerne munde ud i en varig styrkelse af de offentlige finanser på 15 mia. kr. – som udgangspunkt gennem øget arbejdstid svarende til en forøgelse af beskæftigelsen med 70.000 personer. Den påkrævede og i realiteten meget betydelige forøgelse af arbejdstiden vurderes imidlertid vanskelig at realisere, bl.a. fordi (1) beskatningen øges i planen, (2) der er flere beskæftigede, som ønsker at gå ned i tid end at gå op i tid, og (3) det er vanskeligt at pege på effektive instrumenter, som mærkbart kan øge arbejdstiden. Effekten kan dermed være overvurderet med op til 70.000 personer.

Det er principielt muligt at øge den gennemsnitlige arbejdstid ved at øge normalarbejdstiden, evt. via lovgivning. Denne mulighed er nævnt i Fair Løsning 2020 (s. 60). Når der tages højde for, at ikke alle arbejdstagere er omfattet af overenskomster, at nogle arbejdstagere har en aftalt arbejdstid under 37 timer, samt at mange arbejdstagere i forvejen arbejder mere end den aftalte arbejdstid, skal den overenskomstaftalte arbejdstid imidlertid formentlig øges med over 2½ time om ugen (svarende til ca. tre ugers ferie) for ad den vej at opnå en stigning i den gennemsnitlige arbejdstid med 1 time om ugen. Det er dog næppe sandsynligt, at en sådan forøgelse af arbejdstiden kan fastholdes, hvis den ikke understøttes af stærkere incitamentter til at arbejde.

Som eksempel på virkemidler nævnes i Fair Løsning 2020 bl.a. ret til fuldtidsarbejde for offentligt deltidsansatte. Konkrete aftaler på visse arbejdspladser om mulighed for fuld tid for deltidsansatte har dog stort set været uden effekt. I Fair Løsning 2020 nævnes også forslaget om bedre mulighed for udbetaling af den 5. ferieuge som løn. Forslaget indgår i aftalen To streger under facit, hvor det usikkert skønnes at kunne øge arbejdsudbuddet svarende til 1.000 personer.

I Fair Løsning nævnes også bedre infrastruktur og offentlig transport som eksempler på tiltag, der kan frigøre mere tid for den enkelte. Eventuel ekstra tid kan imidlertid også anvendes til fritid, og det er ikke oplagt, at den ekstra arbejdstid, der eventuelt kunne opnås, vil være tilstrækkelig til at opveje de offentlige merudgifter forbundet med fx infrastrukturforbedringer.

Den forudsatte styrkelse af de offentlige finanser med 15 mia. kr. forudsætter derudover isoleret set, at satsreguleringen ikke øges, og at antallet af præsterede arbejdstimer i det offentlige fastholdes uændret. Endvidere må det forudsættes, at de initiativer, der sikrer større arbejdstid, ikke er forbundet med merudgifter. De 15 mia. kr. er et nettobeløb, og kravet til forøgelse af arbejdstiden øges dermed også, hvis trepartsforhandlinger medfører eventuelle kompenserende foranstaltninger, der svækker de offentlige finanser.

- Hurtigere og mere uddannelse. S og SF's skøn vedr. effekten af hurtigere og mere uddannelse skønnes samlet at være overvurderet med 16.000 personer.

De konkrete initiativer i Fair Løsning 2020 om hurtigere studie gennemførelse omfatter en række af de samme initiativer, som indgår i aftalen To streger under facit, hvor beskæftigelseseffekten af ændringer vedr. SU mv. skønnes til ca. 4.000 personer. Fair Løsning 2020 omfatter dog ikke de centrale forslag fra To streger under facit om begrænsning af SU til normeret studietid og forhøjelse af fribe løbsgrænsen, der forventes at have den største effekt på arbejdsudbuddet. Fair Løsning 2020 omfatter til gengæld et forslag om afskaffelse af værnepligt. Det skønnes, at forslagene i Fair Løsning 2020 om hurtigere studie gennemførelse maksimalt vil kunne få samme effekt som initiativerne i To streger under facit,

dvs. svarende til højst 4.000 personer. Skønnet er 6.000 personer mindre end forudsat af S-SF.

Beskæftigelseseffekten af en indfrielse af 50 og 95 pct. målsætningerne på uddannelsesområdet som led i en generel styrkelse af uddannelsesniveaet er allerede indregnet i 2020-fremskrivningen og indgår dermed i opgørelsen af finansieringsbehovet på 47 mia. kr. i 2020. Finansministeriet skønner ikke, at der er yderligere effekter heraf – dvs. den af S og SF forudsatte ekstra effekt på 10.000 beskæftigede i 2020 anses ikke for begrundet. Finansministeriets skøn er baseret på en konkret analyse af effekterne af et øget uddannelsesniveau, og det er i 2020-fremskrivningen lagt til grund, at indfrielse af uddannelsesmålsætningerne vil styrke beskæftigelsen med omkring 10.000 personer på langt sigt, mens nettovirkningen på beskæftigelsen er negativ frem til 2020 og i en periode herefter.

- Øvrige arbejdsmarkedstiltag og alternative forudsætninger. S og SF's skøn vedr. beskæftigelseseffekterne af øvrige arbejdsmarkedstiltag mv. skønnes samlet at være overvurderet med 22.-27.000 personer.

En del af S-SF's forslag til bedre integration af indvandrere og efterkommere og lavere strukturel ledighed er allerede gennemført. Samtidig indebærer S og SF's forslag om en annullering af dagpengereformen i Genopretningsaftalen samt højere kontanthjælpsydelse, at S og SF's forudsætning om en reduktion af den strukturelle ledighed fra 100.000 til 90.000 personer ikke er begrundet. Med afsæt i de konkrete initiativer i Fair Løsning 2020 skønnes den forudsatte beskæftigelseseffekt af bedre integration og lavere strukturel ledighed at være overvurderet med i alt 17.-20.000 personer.

S og SF forudsætter, at beskæftigelsen kan øges med 5.000 personer gennem en systematisk forebyggelsesindsats. Imidlertid har både Arbejdsmarkedskommissionen og Forebyggelseskommissionen peget på, at der ikke findes konkret viden om, hvordan beskæftigelsen mest effektivt kan øges gennem forebyggende tiltag, og det er således usikkert, om de konkrete initiativer i Fair Løsning 2020 vil have en effekt på arbejdsudbuddet. Det er på den baggrund lagt til grund, at initiativerne ikke vil styrke de offentlige finanser, og beskæftigelseseffekten er sat til nul.

S og SF forudsætter, at en reduktion af antallet af lukkedage i daginstitutioner vil kunne øge beskæftigelsen med 2.000 personer. Forslaget kan indebære en vis positiv beskæftigelseseffekt, men mange familier håndterer lukkedagene ved at holde fri, og hvis lukkedagene afskaffes, vil ferien formentlig blive afholdt på et andet tidspunkt, hvilket vil reducere beskæftigelseseffekten. Forslaget antages på den baggrund at kunne løfte beskæftigelsen med 0-2.000 personer.

- Ikke indregnede initiativer. En række af initiativerne i Fair Løsning 2020 vil have en negativ effekt på arbejdsudbuddet, men virkningen heraf er ikke indregnet af S og SF. Samlet skønnes virkningen af de ikke medregnede initiativer at kunne reducere beskæftigelsen med 14.-20.000 personer i 2020.

S-SF indregner ikke virkningerne på beskæftigelsen af at tilbyde uddannelse på fulde dagpenge til ufaglærte over 30 år, hvilket imidlertid vil trække personer ud af arbejdsmarkedet. På baggrund af erfaringerne med uddannelsesorlov i midten af 1990'erne skønnes dette forslag at kunne reducere beskæftigelsen med omkring 5.-10.000 personer i 2020. Derudover skønnes de videreførte skatteforslag fra Fair Forandring at kunne reducere arbejdsudbuddet med knap 4.000 personer, mens forslaget om at udskyde den planlagte forhøjelse af topskattegrænsen skønnes at reducere arbejdsudbuddet med godt 3.000 personer i 2020. Endvidere skønnes forslaget om at forhøje kontanthjælpsydelserne ved at afskaffe kontanthjælpsloftet, starthjælpen og de særlige timeregler for kontanthjælpsmodtagere mv. at reducere beskæftigelsen med 2.-3.000 personer.

6. Skat

Baseret på S og SFs egne tal skønnes den samlede skattestigning i 2020 til godt 34 mia.kr., jf. tabel 4.

Tabel 4

Forslag til skattestigninger i *Fair Løsning 2020*, provenuvirkning i 2020

	S og SF	Finansministeriet	
		Umiddelbar virkning	Efter adfærd og tilbage- løb, men før arb.udbud
Elementer fra <i>Fair Løsning</i> , maj 2010	17,7	17,7	10,9
Accepterede elementer i Genopretningsaftalen	6,6	6,6	5,0
Udskydelse af forhøjelse af topskattegrænsen	2,0	2,0	1,5
Fremrykning af provenu vedr. pensioner	5,6	2,3	2,3
Indeksering af sundhedsrelaterede afgifter	1,3	1,3	1,0
Initiativer vedr. transfer pricing	1,0	1,0	0,6
I alt	34,2	30,9	21,3
Effekt af lavere arbejdsudbud			-2,2

Anm.: Finansministeriets skøn for den umiddelbare virkning af elementer på skatteområdet i *Fair Løsning* tager udgangspunkt i S og SF's egen vurdering af den umiddelbare virkning. Beregningen af adfærdsvirkningen med hensyn til de accepterede elementer i Genopretningspakken tager udgangspunkt i arbejdsudbudseffekterne beskrevet i lovforslaget; L 221. Det giver en nedgang i arbejdsudbuddet på 2.800 personer. Derudover antages, at provenuvirkningen pr. person er ¼ mio. kr. Øget ligning og inddrivelse er forudsat at indbringe 1 mia. kr. svarende til den varige virkning, jf. *Fair Løsning 2020* s. 88. Partierne angiver s. 40, at provenuet fra initiativet vil øges til 2 mia. kr. i 2020, men det er usikkert om dette indregnes i den samlede opstilling s. 88. Stigningen til 2 mia. kr. i 2020 er nyt i forhold til tidligere udspil fra partierne. Der er ikke taget højde for, at drift af en betalingsring om København skønsmæssigt vil koste ca. 0,2 mia. kr. årligt svarende til betalingsringen i Stockholm, samt at det vil koste ca. 0,3 mia. kr. at drive kørselsafgifter for lastbiler. Det er forudsat, at initiativer vedrørende transfer pricing gennemføres i form af diskretionære stramninger, som kan indbringe 1 mia. kr. før tilbageløb og adfærd.

Finansministeriet vurderer, at provenuet bliver godt 21 mia. kr., dvs. ca. 13 mia. kr. mindre end S og SF skønner, når der tages hensyn til adfærd og tilbageløb, men uden afledte virkninger på arbejdsudbuddet. Forskellen skyldes først og fremmest, at der i *Fair Løsning* benyttes en række instrumenter, som ikke er robuste. Det gælder f.eks. afgifter på cigaretter og aktieomsætning, jf. boks 1.

Boks 1**Aktieomsætningsafgift, stramminger af pensionsbeskatningen, sundhedsforsikringer og cigaretafgifter****Aktieomsætningsafgift**

Ifølge S og SF's plan *Fair Forandring* vil en aktieomsætningsafgift på ¼ pct. indbringe et merprovenu på 4 mia. kroner årligt. Finansministeriet har ved vurderingen af forslaget lagt til grund, at merprovenuet vil udgøre 1,5 mia. kr., jf. i øvrigt Finansministeriets notat "Aktieomsætningsafgift i S-SFs udspil" af 10. september 2010, som findes på www.fm.dk.

I Danmark havde man indtil 1999 en aktieomsætningsafgift på ½ pct. af overdragne værdipapirer. Af bemærkningerne til lovforslaget om afskaffelse af aktieafgiftsloven fremgår, at man forventede at incitamenterne til at flytte finansielle transaktioner til udlandet ville blive styrket - både med baggrund i forbedringer af de teknologiske muligheder for omsætning af aktier i udlandet samt en afvikling af lignende aktieomsætningsafgifter i omkringliggende lande. Derudover argumenteres der for, at en afgift hæmmer omsætningen af værdipapirer og øger danske virksomheders omkostninger ved finansiering gennem de danske aktiemarkeder. Disse betragtninger gør sig stadig gældende.

I 1984 introducerede Sverige en skat på ½ pct. på køb og salg af aktier. I 1986 blev skatten fordoblet og i 1989 indførtes en skat på obligationshandel. I den første uge efter introduktionen af skatten faldt obligationshandlen med 85 pct. og også aktiehandlen faldt markant. I 1990 var mere end 50 pct. af al svensk finansiel handel flyttet til London. Udenlandske investorer reagerede ved at flytte deres handel til andre lande, mens indenlandske investorer reducerede deres omfang af aktiehandel.

Det var oprindeligt skønnet, at provenuet fra beskatning af obligationer ville blive på omkring 1,5 mia. svenske kr. årligt, men provenuet blev i gennemsnit kun på 50 mio. svenske kr.

I 1990 og 1991 blev skatten afskaffet, og handelsvolumenet steg umiddelbart herefter. De svenske erfaringer peger på, at også Finansministeriets provenuskøn kan være overvurderet,

Pensionsbeskatning

Baseret på den faktiske fordeling af pensionsindbetalinger vurderer Finansministeriet, at provenuet ved at udstrække fradragsbegrænsningen til også at omfatte livrenter er betydeligt mindre end S og SF.

I 2020 bidrager det med 2,3 mia. kr. i Finansministeriets vurdering mod 5,6 mia. kr. i de to partiers skøn. Forskellen skyldes blandt andet, at livrenter ikke er særligt udbredte blandt personer med store indskud, jf. i øvrigt Finansministeriets notat "Provenuvirkning af loft over pensionsindbetalinger" af 10. september 2010, som findes på www.fm.dk.

Sundhedsforsikringer

Finansministeriet vurderer, at fuld skattepligt af arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer styrker de offentlige finanser med ca. 400 mio. kr. Det er godt halvdelen af S og SF's skøn.

Heri er indregnet tilbageløb og arbejdsudbud, men ikke aflastning af de offentlige sundhedsudgifter. En ny undersøgelse fra Syddansk Universitet, som er lavet for Indenrigs- og Sundhedsministeriet, tyder imidlertid på, at aflastningen af de offentlige sundhedsudgifter stort set svarer til provenutabet for staten på de 400 mio. kr. Det peger på, at også Finansministeriets provenuskøn kan være overvurderet.

Tobaksafgifter

S og SF anfører et merprovenu på 900 mio. Finansministeriet vurderer på baggrund af erfaringer fra andre lande med meget høje cigaretafgifter, at yderligere forhøjelser af tobaksafgifterne vil medføre et provenutab, jf. i øvrigt Finansministeriets notat "Revideret skøn for tobaksafgifterne" af 10. september 2010, som findes på www.fm.dk. Det skyldes øget grænsehandel og smugleri. Vurderingen er bl.a. baseret på erfaringerne fra England, hvor grænsehandel og smugleri er meget udbredt, selvom transportafstandene er lange, jf. *Status over grænsehandel 2010*, Skatteministeriet.

Den varige virkning (finansieringsbidraget) af skatteinitiativerne i S og SF's Fair Forandring fra 2009 med efterfølgende tilpasninger anføres af S og SF til 17,7 mia. kr., jf. tabel 4, række 1.

Finansministeriet vurderer merprovenuet til ca. 10,9 mia. kr. når der tages hensyn til tilbageløb og adfærd, men ekskl. den reduktion af arbejdsudbuddet, der følger af skattestigningerne.

Finansieringen fra denne del af skattestigningerne er således knap 7 mia. kr. mindre, end S og SF skønner, før der tages højde for arbejdsudbud mv. Heraf vedrører ca. 5-6 mia. de initiativer vedrørende afgifter på aktieomsætning og cigaretter mv., loft over pensionsindbetalinger (varig virkning) og skattepligt af sundhedsforsikringer, der er beskrevet i boks 1.

Det er forudsat, at stramningerne vedrørende "skatteunddragelse" og "skattehuller" kan give de forudsatte cirka 2 mia. kr., og at aktieomsætningsafgiften kan indbringe 1½ mia. kr. Det er dog tvivlsomt, om dette kan realiseres, så mankoen kan blive større end de anførte 7 mia. kr.

Ca. 9 mia. kr. af stigningerne i skatter og afgifter påvirker direkte erhvervene, når der samtidig indregnes reduktionen af den direkte (udgiftsbaserede) erhvervsstøtte. En del heraf (godt 2 mia. kr.) finansierer dog nye støtteordninger til erhvervslivet.

Udover den lavere varige virkning af skattetiltagene i Fair Forandring skønner Finansministeriet, at bidraget fra øvrige skatteinitiativer i Fair Løsning 2020, samlet vil være ca. 6 mia. kr. lavere end anført af S og SF. Det omfatter de skatteforslag, der er overtaget fra Genopretningsaftalen samt udskydelsen af forhøjelsen af topskattegrænsen til efter 2020, indeksering af sundhedsafgifter efter 2016 mv., jf. tabel 4 ovenfor.

I de anførte skøn indgår ikke, at de højere skatter vurderes at ville sænke arbejdsudbuddet, hvilket er relevant, når tidshorisonten strækker sig frem til 2020. Som angivet i tabel 4 skønnes arbejdsudbuddet samlet set reduceret i et omfang, der svækker de offentlige finanser med i størrelsesordenen 2¼ mia. kr. i 2020 som følge af S og SFs foreslåede skattestigninger samt de accepterede elementer fra Genopretningsaftalen.

Virkningerne på arbejdsudbuddet er ikke indregnet i S og SFs provenuregnestykke.

7. Besparelser

Fair Løsning 2020 indeholder en række udgiftsbesparelser, der skal bidrage til finansieringen i 2020. På basis af S og SF's skøn bidrager besparelserne til en budgetforbedring på ca. 10½ mia. kr. i 2020. Finansministeriet vurderer, at besparelserne vil indbringe ca. 1½ mia. kr. mindre, jf. tabel 2.

S og SF har blandt andet accepteret elementer af Genopretningsaftalen for godt 3 mia. kr., herunder en lavere vækstramme for det offentlige forbrug i 2011 og en

forlængelse af arbejdsgivernes karenperiode for sygedagpenge mv. Besparelsen i forsvaret på 2 mia. kr. i Reformpakken 2020 er desuden fastholdt. S og SF vil herudover finde besparelser ved en række initiativer vedrørende IT-digitalisering (1 mia. kr.), lavere niveau for de offentlige investeringer⁵ (1 mia. kr.) og sanering af erhvervsstøtteordninger (1 mia. kr.).

Besparelsen fra digitalisering på 1 mia. kr. ligger indenfor rammerne af det forventede potentiale i den nye fællesoffentlige digitaliseringsstrategi. Der er imidlertid ikke sikkerhed for de faktiske gevinster, jf. også Ambitioner om mere, maj 2011, og gevinsterne ved digitalisering er derfor ikke indregnet som finansiering af de 47 mia. kr. i regeringens plan. Hvis samme tilgang anvendes i forhold til finansieringen i Fair Løsning 2020, vil mankoen øges med 1 mia. kr. (dvs. til 23-40 mia. kr.).

S og SF har derudover lagt til grund, at en forenklet aktiveringsindsats med mindre administration vil bidrage med en besparelse på 1 mia. kr. frem mod 2020. Finansministeriet mener imidlertid ikke, at de konkrete tiltag i Fair Løsning 2020, herunder vedr. afbureaukratisering af beskæftigelsesindsatsen, vil kunne bidrage med den forudsatte besparelse. Den forudsatte fremrykning af aktiveringsindsatsen (som led i reduktionen af den strukturelle ledighed) vil isoleret set medføre flere aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere, hvilket skønnes at indebære en offentlig merudgift til drift og administration af beskæftigelsesindsatsen på knap 0,3 mia. kr. årligt. Hertil kommer, at S og SF vil tilbagerulle dagpengereformen og derved øge dagpengeperioden fra 2 til 4 år, hvilket alt andet lige også vil medføre øgede udgifter til aktivering.

I de forudsatte besparelser indgår endvidere øvrige besparelser mv. for 1,3 mia. kr., som dækker over S og SFs angivne besparelser på 4 mia. kr. i Fair Løsning 2020 fratrukket det anførte "overskud" på 2,7 mia. kr. (jf. s. 88 i Fair Løsning 2020).

Besparelserne på 4 mia. kr. i Fair Løsning 2020 afspejler besparelser på bl.a. konsulenter i staten og uddannelsesinstitutioners annoncering, dvs. fortrinsvist offentligt forbrug, men efter Finansministeriets forståelse er reelt kun indregnet 0,4 mia. kr., som omfatter besparelser på andre udgiftsposter, der anvendes til at øge den offentlige forbrugsvækstramme frem mod 2015. Ifølge S og SF skal 1,7 mia. kr. medgå til at reducere underskuddet, hvilket kun kan realiseres ved at sænke den offentlige forbrugsvækstramme. Det sker ikke frem mod 2015, men i 2016-2020 reduceres forbrugsvæksten fra 0,9 til 0,8 pct., hvilket svarer til besparelser på ca. 1,7 mia.kr., jf. tabel 5.1 i Fair Løsning 2020. De resterende 1,9 mia.kr. reserveres ifølge S og SF til offentligt forbrug og er derfor neutrale for de offentlige finanser.

8. Udgiftspolitik vurdering af de nye initiativer

Fair Løsning 2020 indeholder en række udgiftspolitiske prioriteringer. Der er i flere tilfælde ikke angivet udgiftsskøn for de enkelte forslag, og de er ikke beskrevet til-

⁵ Det lavere niveau for de offentlige investeringer i 2020 afspejler fremrykningen af offentlige investeringer for 10 mia. kr. til 2012. Fremrykningen antages i udspillet at reducere de offentlige investeringer med 1 mia. kr. i 2013-2022.

strækkelig præcist til, at der kan foretages en egentlig vurdering af de potentielle udgifter.

I Fair Løsning 2020 forudsættes en realvækst i det offentlige forbrug på 1,4 pct. om året i 2012-2015 og 0,8 pct. om året i 2016-2020. Det medfører en samlet vækstramme på 29,7 mia. kr. i 2012-2015 og 23,4 mia. kr. i 2016-2020, jf. tabel 5.

Tabel 5
Ramme for offentlig forbrugsvækst i Fair Løsning 2020

Mia.kr.	2012-2015	2016-2020	2012-2020
Samlet ramme	29,7	23,4	53,1
<i>Prioriteringer:</i>			
<i>Kommuner</i>	8,5	6,3	14,8
<i>Regioner</i>	11,6	9,4	21,0
<i>Uddannelse</i>	8,1	0	8,1
<i>Integration</i>	0,2	0	0,2
<i>Erhvervstilskud¹⁾</i>	1,2	0	1,2
<i>Besparelser</i>	-1,9	0	-1,9
Disponeret andel	93 pct.	67 pct.	82 pct.

Anm.: Det lægges til grund, at finansieringen af rammen realiseres som forudsat.

1) Det lægges til grund, at udgifterne til erhvervstilskud primært omfatter subsidier, hvilket indebærer, at den reelle årlige realvækst vil være 1,3 pct. om året og ikke 1,4 pct. om året, som anført i Fair Løsning 2020.

De angivne prioriteringer af rammen er baseret på de oplyste forudsætninger i Fair Løsning 2020, idet det dog er antaget, at initiativerne på uddannelses- og integrationsområdet indføres hurtigt for at tilvejebringe den forudsatte effekt på arbejdsudbuddet. Det er ligeledes antaget, at udgifterne til erhvervstilskud indføres i perioden 2012-2015.

De beskrevne konkrete prioriteringer i Fair Løsning 2020 lægger dermed på forhånd beslag på en stor del af den forudsatte vækstramme frem mod 2020, jf. tabel 5.

Med afsæt i en udgiftspolitisk gennemgang af udspillet vurderes der herudover at være merudgifter på i størrelsesordenen 4¼ - 7¼ mia. kr. i forhold til de forudsætninger, som indgår i Fair Løsning 2020. Det betyder, at stort set hele rammen for den offentlige forbrugsvækst vil være disponeret frem mod 2020.

Mervæksten skyldes primært:

- uddannelsesområdet, hvor særligt folkeskoleinitiativerne vurderes væsentligt dyrere end antaget af S og SF, jf. tabel 6.

Tabel 6

Uddannelsesinitiativer

Mia. kr.	Fair Løsning 2020	FM-vurdering 2020
En bedre folkeskole	2,0	4,5-6,0 ¹⁾
Ungdomsuddannelse: Mindre frafald mv	0,6	>0,6
Uddannelses på dagpenge – driftsudgifter	0,6	0,8-0,9
De videregående uddannelser	0,6	0,6
Efter- og videreuddannelse i øvrigt	0,4	0,4
Flere uddannelsespladser for unge	2,0	2,0
Genopretningspakkens nedskæringer på uddannelse og forskning tilbageføres	3,9	3,9
Samlet	10,1	12,8-14,9

¹⁾ Hertil kommer engangsomkostninger på 1,2 mia.kr.

Folkeskoleinitiativerne om bl.a. 2-lærerordning i dansk og matematik i de mindste klasser, max 24 elever i klasserne, lektiecafe mv. skønnes fuldt indfaset at beløbe sig til mellem 4½ og 6 mia. kr. og ikke 2 mia. kr. som forudsat.

Også initiativerne på ungdomsuddannelsesområdet vil sætte den af S og SF afsatte ramme på 0,6 mia. kr. under pres. Forslaget om en praktikpladsgaranti ventes at koste ca. 550 mio. kr. Den nye fleksuddannelse, der foreslås oprettet, minder om Den Fri ungdomsuddannelse, der blev nedlagt i 2002. Nedlæggelsen gav en besparelse på knap 0,5 mia.kr. De øvrige initiativer er for upræcist beskrevet til at kunne vurderes, men hvis formuleringerne om at afskaffe ”lærerfri undervisning og færre elever på holdene” indebærer flere lærere pr. elev, må der forventes merudgifter.

Driftsudgifterne til, at personer over 30 år kan gennemføre uddannelse på højeste dagpenge, vurderes til mellem 750 og 850 mio. kr. og ikke 500-600 mio. kr. som forudsat.

- Integrationsområdet, hvor initiativerne skønnes at koste mere end de af S og SF afsatte 0,2 mia. kr. Alene forslaget om, at asylansøgere skal udflyttes i særlige boliger efter 6 måneder uanset nationalitet, vil medføre merudgifter for 300 mio. kr. Hertil kommer udgifter til klippekort til danskundervisning (50 mio. kr.), integrationsforløb (knap 20 mio. kr.) og 200 nye ghettobetjente (godt 100 mio. kr.). Forslaget om f.eks. at indføre social mandsopdækning er ikke beskrevet præcist nok til at kunne vurderes, men kan beløbe sig til op mod 2 mia. kr. om året, hvis ca. 3.300 unge omfattes i en periode på 6 måneder og i 10 timer om dagen.
- Udgiftsbesparelserne i Fair Løsning 2020 ventes ikke at ville indbringe det forudsatte niveau, jf. tabel 7.

Tabel 7

Udgiftsbesparelser i Fair Løsning 2020

	S/SF	FM	Bemærkninger
Fra Fair Løsning	4,0	1,8-2,8	
<i>Sundhedsområdet, 1) graduering af det frie sygehusvalg, 2) fair konkurrence mellem offentlige og private sygehuse, 3) liberalisering af salg af sygehusmedicin</i>	1,2	0,0	1) Graduering af det udvidede frie sygehusvalg antages ikke at have provenueffekt. 2) De seneste aftaler med de private sygehuse indebærer betydeligt lavere behandlingstakster under ordningen, som kun udgør ca. 2 pct. af den samlede sygehusaktivitet. 3) På baggrund af de allerede gennemførte tiltag på medicinområdet ventes ingen provenueffekt.
<i>Mindre brug af konsulenter i staten</i>	1,0	0-1,0	Der kan formentlig gennemføres en besparelse på 1 mia. kr., men det kan føre til, at opgaver ikke kan løses. Aftalerne om FL11 omfatter en besparelse på 125 mio. kr. om året.
<i>Offentlige investeringer i energieffektiviseringer og optimal vedligeholdelse</i>	0,9	0,9	Det er ikke muligt at skønne over potentialet, hvorfor S/SF's skøn er lagt til grund. Allerede i dag har offentlige institutioner dog incitamenter til at sikre en effektiv vedligeholdelse og lavt energiforbrug.
<i>Uddannelsesinstitutionernes annoncering</i>	0,4	0,4	Det lægges til grund, at besparelsen kan realiseres, men markedsføring bidrager bl.a. til indfrielsen af 50 pct. og 95 pct. målsætningerne.
<i>Øget fartkontrol</i>	0,3	0,3	Det lægges til grund, at merindtægterne kan realiseres.
<i>Forskningsbevillingen, råd og nævn til borgerlige debattører</i>	0,1	0,1	Det lægges til grund, at besparelsen kan realiseres, om end det er uklart, præcist hvordan besparelsen skal realiseres.
<i>Rentegevinster ved udskydelse af topskattegrænse mv.</i>	0,1	0,1	Der vurderes et provenu på mindst 0,1 mia. kr.
Erhvervsstøtte (udgiftssiden)	1,0	1,0	Vil kunne realiseres, men i praksis har det dog vist sig vanskeligt at reducere erhvervsstøtten, fordi mange af ordningerne omfatter eksplicite politiske prioriteringer (f.eks. inden for forskning og miljø).
Fra Fair Løsning 2020	4,0	3,0	
<i>Forsvaret</i>	2,0	2,0	Svarer til regeringens forslag.
<i>Digitalisering</i>	1,0	1,0	Det vurderes, at der er realiserbare gevinster ved en fortsat digitaliseringsstrategi. Det er dog ikke givet, at besparelserne kan realiseres gennem de konkrete initiativer i Fair Løsning 2020.
<i>Aktivering</i>	1,0	0,0 ¹⁾	Det er formentlig muligt at gennemføre en besparelse på 1 mia. kr. om året inden for aktiveringsindsatsen. Besparelsen forekommer dog ikke realistisk, når aktiveringsindsatsen samtidig skal fremrykkes, og dagpengereformen annulleres, så der igen bliver en dagpengeperiode på 4 år med heraf afledt aktivering.
I alt	9,0	5,8-6,8	

1) Indgår i tabel 2.

Finansministeriets vurdering omfatter herudover følgende områder.

- Provenuet fra besparelsen på erhvervsstøtte på 2,2 mia. kr. (1 mia. kr. fra erhvervstilskud på finansloven og 1,2 mia. kr. fra skatteudgifter) skal anvendes til et klimafradrag for virksomheder til i alt 1 mia. kr. Det efterlader 1,2 mia. kr. årligt til nye initiativer, der blandt andet omfatter strategisk erhvervspolitik med fokus på 4 temaer: velfærds- og sundhedsteknologi, energi og klima, vand samt bioteknologi, IT-service og digitalisering samt privat service (hjemmeser-

vice), jf. tabel 8, der opsummerer nogle af de forslag, der er konkretiseret, således at de kan vurderes.

Tabel 8

Udvalgte initiativer under rammen på 1,2 mia. kr.

Mio. kr.	Udgiftsvirkning i 2020	Bemærkninger
Virksomheder skal indberette data et sted	52	Genbrug af data samt udvikling af IT-system (1 års virkning større).
En indgang til kommunen ved erhvervsforhold	<100	Kompensation til kommuner svarende til 2 årsværk pr. kommune.
Udarbejdelse af innovationsstrategier	25	Der er forudsat 100.000 kr. pr. strategi i ca. 250 offentlige myndigheder med over 50 ansatte.
Nationalt videnscenter for velfærdsteknologi	30	Udgiften afhænger af ambitionsniveauet, men det skønnes at kunne drives med årlige udgifter på i størrelsesordenen 30 mio.kr.
Pulje til forskning, udvikling og finansiering af vandprojekter	200	Puljen angives konkret i <i>Fair Løsning 2020</i> .
To 2. generations bioetanol anlæg.	250	Det samlede støttebehov vurderes til 18 mia. kr. over anlæggenes levetid. Det varige årlige tilskud vurderes til 250 mio. kr.
Skattecredit for visse nye og hurtigt voksende virksomheder (mindreindtægter)	>100	Vurderes vanskeligt at afgrænse målgruppen som anført. Det varige provenutab kan blive stort, jf. nedenfor.
Hjemmeservice	Ca. 500	Udvidelsen synes at minde om den tidligere hjemmeserviceordning, og vil i så fald koste godt ½ mia.kr. Det fremgår ikke, om S og SF også vil inkludere håndværksydelse. Finansministeriet deler ikke vurderingen af, at en udvidelse af hjemmeserviceordningen ikke belaster de offentlige finanser, jf. <i>BoligJob-aftalen</i> .
I alt	>1.200	

Alene disse ordninger beløber sig til rammen på 1,2 mia. kr., og der vurderes derfor ikke at være midler til alle de andre initiativer på erhvervsområdet, herunder f.eks. en klimafond, styrkelse af Vækstfonden samt flere gymnasier med internationale spor og internationale folkeskoler. Med afsæt heri er det vanskeligt at se, at den foreslåede erhvervs politik kan gennemføres inden for den anviste ramme.

- Fair Løsning 2020 indeholder en række nye låneordninger, herunder automatisk låneadgang til investeringer i velfærdsteknologi, investering i energibesparelser, digitalisering mv. De udvidede låneadgange vil vanskeliggøre den overordnede styring af kommunernes og regionernes økonomi og af den samlede udgifts- og finanspolitik.
- Udspillet indeholder forslag om en række nye statslige garanti-ordninger, herunder i forbindelse med offentlig-privat samarbejde for bl.a. store infrastrukturinvesteringer, garantier for biogasanlæg mv. Garantierne belaster ikke umiddelbart de offentlige finanser, men påfører staten en risiko for tab, hvorfor garantier kun bør benyttes, når det er totaløkonomisk fordelagtigt.

Som nævnt indeholder Fair Løsning 2020 herudover en lang række initiativer, der ikke er beskrevet tilstrækkelig præcist til, at der kan foretages en egentlig vurdering af de potentielle udgifter.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen